

LIAM O'FLAHERTY

A MESTERLÖVÉS

Fordította:
Kőröspataky Kiss Sándor

Megjelent:

Rakéta Regényújság
1976. 37. számában

LIAM O'FLAHERTY (ejtsd: liem o fláe [r]ti), akit a legjelentősebb élő ír elbeszélőnek tartanak, 1897-ben született az Írországhoz tartozó Arán Islands egyik szigetén. Dublinban nevelkedett. Az ír polgárháborúban a köztársaságiak oldalán harcolt. Londonban színész szeretett volna lenni, de ez nem sikerült neki, utána egy sörfőzdében dolgozott, majd több évig utazgatott, s egy ideig Amerikában élt, ahol alkalmi munkákból tartotta el magát. A 20-as években regényei jelentek meg, amelyek a kisemberek szemszögéből elevenítik meg az ír nép tragikus múltját és XX. századi küzdelmeit (az egyik 1942-ben magyarul is megjelent). Regényeinek művészi értékét rontja a naturalista ábrázolásmód, de novellái, kisprózája mentes ettől a fogyatékoságtól. O'Flaherty többnyire Angliában és Amerikában él, de sűrűn hazalátogat.

A hosszú júniusi alkonyat lassan áttűnt az éjszakába. Dublin sötétségbe burkolózott. A gypjas felhőkön csak a sápadt hold gyűrt át néhány sugarat. Bágyadt homály áradt szét, mintha a közeledő hajnal bontogatta volna az éjszaka fátylait az utcákról, a Lyffey sötét vize felől. Az ostromlott Törvényszék körül nehézágyúk dörögtek. Máshol puskák és gépfegyverek hangja csattant fel, mint kutyák ugatása egy távoli tanyán. Dúlt a polgárháború.

A háztetőn, közel az O'Connell-hídhöz, egy köztársaságpárti katona foglalt el lőállást. Mellette feküdt puskája, távcsövet vállán átvette. Egyetemistának látszott. Arca keskeny volt és aszketikus, szemében fanatikus elszántság ragyogott. Nemegyszer nézett már szembe a halállal.

Vadul falt egy darab kenyeret. Reggel óta nem evett egy falatot sem. Eddig túlságosan fel volt zaklatva ahhoz, hogy enni tudjon.

Megette a kenyeret, zsebéből whiskys üveget vett elő, s húzott egyet belőle. Aztán eltette a flaskát, s várt egy percig. Latolgatta, megkockáztassa-e a rágyújtást. Ez bizony veszedelmes dolog. A sötétben figyelő ellenség biztosan észreveszi a lobbanást. Mégis rászánta magát. Cigaretta fogott ajkai közé, gyufát gyújtott, gyorsan egy mélyet szippantott, és elfújta a lángot. Csaknem abban a pillanatban golyó koppant a tető mellvédjén. A lövész szívott még egyet, aztán kioltotta a cigaretta. Halkan káromkodott, és odébb kúszott.

Óvatosan fölemelkedett, és átpillantott a mellvéden. Láng villant, és golyó füttyült a feje fölött. Azonnal lebukott, ahogy meglátta a villanást. A lövés a túloldali háztetőről jött. Egy kémény mögé mászott, lassan fölemelkedett, míg csak szeme el nem érte a tetőlap szintjét. Semmit sem látott, csupán a szemközti háztető halvány vonalát, mely elvált az égbolt mélykék végtelenségétől. Ellenfele fedezék mögött volt...

Egy páncélautó jött át a hídon, és lassan behajtott az utcába. Megállt a túloldalon, mintegy ötvenméternyire tőle. Tisztán hallotta a motor tompa zihálását. Szíve gyorsabban kezdett verni – a kocsis ellenséges páncélautó volt! Ösztönösen a puskája után kapott, de rögtön rájött, hogy felesleges. Az ő fegyvere sohasem ütné át a szürke monstrum acélborítását.

Öregasszony fordult be a mellékutca sarkán. Fejét rongyos kendő borította. Odament a páncélkocsihoz, s gyorsan beszélni kezdett a toronyban ülő géppuskához. Felmutatott a háztetőre, a hol a lövész rejtőzött. Nyilvánvaló, az öregasszony besúgó! A torony kinyílt. Egy férfi feje és válla emelkedett ki a nyílásból, és a lövész felé fordult. Ez fölemelte a puskáját, és tüzelt. A katona feje lassan a páncéltorony oldalára dőlt. Az asszony erre futni kezdett a mellékutca felé. A lövész újra tüzelt. Az asszony megpördült, sikoltott egyet, és elesett a kanális mellett.

Röviddel ezután a szemközti háztetőn lövés dörrent, és a lövész átkozódva ejtette el fegyverét. A puska nagyot koppant a tető cserepein. Azt hitte, ez a zaj még a halottakat is felébresztené. Lehajolt, hogy fölemelje a fegyvert, de nem tudta fölvenni. Jobb karja teljesen érzéketlenné vált. „Az istenit – morogta eltaláltak.”

Lehasalt a tetőre, és visszakúszott a mellvédhez. Bal kezével megtapogatta sérült jobb karját. A vér átszivárgón a kabátujján. Fájdalmat nem érzett. Mintha elhalt volna, mintha nem is volna karja. Gyorsan kihúzta kését a zsebéből, kinyitotta a mellvéd könyöklőjén, és felhasította a kabátja ujját. Kis lyukat látott, ahol a lövedék behatolt. A másik oldalon nem volt lyuk. A golyó belefűrődött a csontba, és bizonyára el is törte. Meghajlította karját a seb alatt. Könnyen engedett. A fogát csikorgatta, hogy leküzdje fájdalmát. Elővette kis elsősegély csomagját, és kinyitotta a késével. Letörte a jódfiola nyakát, s a keserű folyadékot belecsepegtette a sebbe. Órjító fájdalom járta át a testét. Vattát tett a karjára, és körülpólyázta. Fogával fogta a géz másik végét. Aztán csendesen feküdt a mellvéd mögött, és behunyta a szemét. Igyekezett felülkerekedni fájdalmán. Lenn az utcán most némaság honolt. A páncélcocsi gyorsan visszatért a hídra. Tornyából élettelenül lógott ki a géppuskás feje. Az asszony holtteste ott hevert a kanálisnál.

A lövész hosszú ideig ápolta sebesült karját, és a menekülésen törte a fejét. Nem szabad, hogy a reggel ott találja sebesülten a tetőn. A szemben levő háztetőről az ellenséges lövész akadályozta a menekülését. Meg kellene ölnie. És éppen most nem tudja a fegyverét használni. De a revolvere még megvolt...

Kigondolt egy tervet. Sapkáját föltette pisztolya csövére. Lassan fölemelte a fegyvert a mellvéd fölé, úgy, hogy sapkája az utca másik oldaláról is látható legyen. Szinte azonnal megkapta a választ. Golyó ütötte át a sapka közepét. Erre a pisztolyt kissé előredöntötte, úgy, hogy a sapka legurult az utcára. Aztán puskáját ép bal kezével fölemelte, karját a puskával együtt átvette a mellvéd peremén, és

élettelenül lógatta. Néhány pillanat múlva a puskát leejtette az utcára, aztán visszahúzta a karját.

Gyorsan balra mászott, és a tető sarkán kitekintett. A csel sikerült. Látva, hogy a sapka és a puska leesett, a másik lövész azt hitte, hogy megölte ellenfelét. Most ott állt magabiztosan a kéménysor előtt, és átnézett erre az oldalra. Feje élesen kivált a nyugati égbolt háttéréből. A köztársasági lövész mosolygott, és revolverét felemelte a mellvéd fölé. A távolság volt vagy ötven méter, nehezen célzott a tompa szürkületben. Jobb karját ezer ördög marcangolta.

Lassan célzott, pedig keze reszketett a vágtyól. Összezárta ajkát, orrán mély lélegzetet vett, és tüzelt. A lövés majdnem megsüketítette, és a pisztoly lökése megrázta a karját. Mikor a füst eloszlott, örömeiben felkiáltott. Eltalálta ellenfelét. A haldokló agóniában támolygott át a mellvéden. Egy ideig küszködött, hogy talpon maradjon, aztán lassan előredőlt, mintha állva elaludt volna. A puska kiesett a szorításból. Koppant egyet a mellvéden, leütötte egy borbélyüzlet tányérját, és a kövezetre csapódott. A haldokló összecsukszott, és előreesett. Teste végiggurult a tetőn, és tompa puffanással hullott a járdára. Többet nem mozdult.

A lövész végignézte ellenfele haláltusáját, és most megborzongott. A harci kedv elszállt belőle. Hirtelen lelkifurdalást érzett. Izzadság gyöngyözött a homlokán. Sebétől, az egész napos éhezéstől és a tetőfigyeléstől egészen elgyöngült. Halott ellensége összetört testének látványa végképp felkavarta. Fogai vacogtak. Reszketett és átkozódott. Átkozta a háborút, átkozta magát, és átkozott mindenkit.

A kezében füstölgő revolverre pillantott, és káromkodva vágta oda a tetőhöz. A pisztoly elsült, és a golyó a feje fölött süvített el. Az ijedelem észre térítette. Idegei lassan lecsillapodtak. A félelem felhője eltűnt homlokáról. Nagyon felszabadultat nevetett.

Elővette zsebéből a whiskys üveget, és egy hajtásra kiitta a maradékot. Elhatározta, hogy elhagyja a tetőt, megkeresi parancsnokát, és jelentést tesz. Körös-körül minden elcsendesedett. Úgy látszott, nem is túlságosan kockázatos, ha átmegy az utcán. Bemászott a padlásablakon, és lement a földszintre.

Mikor leért, hirtelen kíváncsiság fogta el, látni akarta áldozatát. Úgy érezte, hogy olyan jó lövésszel, mint halott ellenfele, még sohasem találkozott. Kíváncsi volt, vajon ismeri-e valahonnan. Hátha egy csapatban szolgáltak a nagy szakítás, a polgárháború kitörése előtt. Elhatározta, hogy – bármi essék is – átmegy, és megnézi. Kipillantott a kapu alól. Az utca túlsó vége felől erős tüzelés hallatszott, de a közelben minden csendes volt.

Átszaladt az utcán. Géppuska hangja csattant, s a golyók úgy fröcskölték körülötte a betont, mint a jégeső. Mégis átért szerencsésen, és odavágódott a holttest fedezékébe. A géppuska elhallgatott. Akkor arcát a halott felé fordította, és magát látta meg öccse üveges tekintetében.